

Talousnäkymät

Teknoliateollisuus

2 | 2018

Maailman ja Suomen talouden näkymät
Kasvu hidastuu epävarmuuden lisääntyessä

s. 3

Teknoliateollisuus Suomessa
Tilaukset pysyneet korkealla tasolla

s. 5

Sisällysluettelo

Maailman ja Suomen talouden näkymät.....	3
Teknolohiateollisuus Suomessa.....	5
Elektronikka- ja sähköteollisuus Suomessa.....	6
Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa.....	7
Metallien jalostus Suomessa	8
Suunnittelu ja konsultointi Suomessa.....	9
Tietotekniikka-ala Suomessa	10

Kasvu hidastuu epävarmuuden lisääntyessä

Maailmantalous kasvoi vahvasti ja laaja-alaisesti vuonna 2017. Kasvu oli ripeää myös tämän vuoden alussa. Helmi-huhtikuun aikana vauhti on kuitenkin hidastunut. Muutoksesta kertovat teollisuustuotannon tiedot helmikuusta alkaen sekä ostopäälliköiden näkemykset. Yritysjohtajien odotukset tuleville kuukausille ovat niin ikään heikentyneet. Muutoksen taustalla vaikuttaa ennen kaikkea kasvava protektionismi ja sen rinnalla muut geopolittiset ongelmat.

Vaikka Yhdysvaltain ja muiden maiden väliset kauppatullit eivät ole ainakaan vielä tulleet voimaan, niillä on jo ollut vaikutusta yritysten investointeihin ja muuhun liiketoimintaan. Vastaavasti länsimaiden ja Venäjän väliset pakotteet vaikeuttavat olennaisesti näiden maiden välistä kaupankäyntiä. EU-maiden vienti Venäjälle ei ole kasvanut käytännössä lainkaan vuoden 2015 jälkeen. On hyvin todennäköistä, että protektionismi saa vielä uusia muotoja. Tällaisesta kehityskulusta on nähtävissä merkkejä. Epävarmuuden lisääntyminen vaikuttaa ensivaiheessa yritysten investointipäätöksiin ja sen seurauksena teollisuustuotantoon, kansainväliseen kauppaan ja palveluihin.

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF julkaisi uusimman ennusteensa maailmantalouden kehityksestä huhtikuussa. Ennusteessa tuodaan esille huoli kasvavasta protektionismista ja sen mahdollisista vaikutuksista. Näistä ilmiöistä huolimatta IMF ei alentanut, ainakaan vielä, ennustettaan maailmantalouden kasvusta. Talouden arvioidaan kasvavan tänä vuonna viimevuotista vajaan neljän prosentin vauhtia. Kasvun painopiste on edelleen kehittyvissä maissa, joissa bruttokansantuote kasvaa noin viisi prosenttia. Yhdysvalloissa kasvu ylittää tavoiteltuun noin kolmen prosentin vauhtiin ja euromaissa runsaaseen kahteen prosenttiin.

Yhdysvaltain käyttöönottamalla verouudistuksella on ollut maan kasvua piristävä vaikutus. Päinvastoin kuin Länsi-Euroopassa teollisuuden ja palvelualojen kasvuvauhti on pikemminkin voimistunut viime kuukausina. Myös asuntomarkkinoilla on jatkunut myönteinen kehitys. Toistaiseksi on vielä näkemättä, millaisia vaikutuksia mahdolliset tuontitullit ja niiden vastatullit aikaansaavat maan taloudessa.

EU-maiden teollisuustuotannossa on jo takana viisi vuotta sekä viennissä kahdeksan vuotta jatkunut kasvu. Tammikuun jälkeiset tiedot ostopäälliköiltä ja yritysjohtajilta kertovat vauhdin hidastumisesta ja näkymien heikkenemisestä.

Kolmen prosentin talouskasvulla Suomi kirii kiinni muiden euromaiden etumatkan

Vuoden 2008 jälkeen Suomen talouskehityksessä on jäätyä jälkeen muista euromaista. Bruttokansantuotteen kasvussa takamatkaa on kertynyt kahdeksan prosenttia ja viennissä jopa 35 prosenttia. Suomen viimeaikainen talouskasvu ei riitä takamatkan supistumiseen.

Kansainvälinen valuuttarahasto ennustaa euromaiden talouskasvuksi tänä vuonna 2,4 prosenttia ja ensi vuonna kaksi prosenttia. Vuosina 2020-2023 kasvun ennakoidaan hidastuvan asteittain 1,4 prosenttiin. Tämän ennusteen toteutuessa bkt:n tulisi kasvaa Suomessa vuosittain kolme prosenttia, jotta kasvun takamatka kurottaisiin umpeen. Tällaisella kasvulla Suomi saisi kiinni muut euromaat tulevan vaalikauden lopulla.

Muihin euromaihin verrattuna kasvun hitaus Suomessa on ollut laaja-alaista ja koskee talouden kaikkia keskeisiä mittareita teollisuuden liikevaihdosta vientiin, tuottavuuteen ja investointeihin.

Teollisuus tuo edelleen 80 prosenttia Suomen vientituloista ja 90 prosenttia tavaraviennin tuloista. Suomen tavaravienti saavutti mahdollisesti huipputasonsa kevättalvella 2017, koska ei ole kasvanut enää sen jälkeen. Kasvua rajoittaa taantuman jälkeinen tuotantokapasiteetin merkittävä väheneminen.

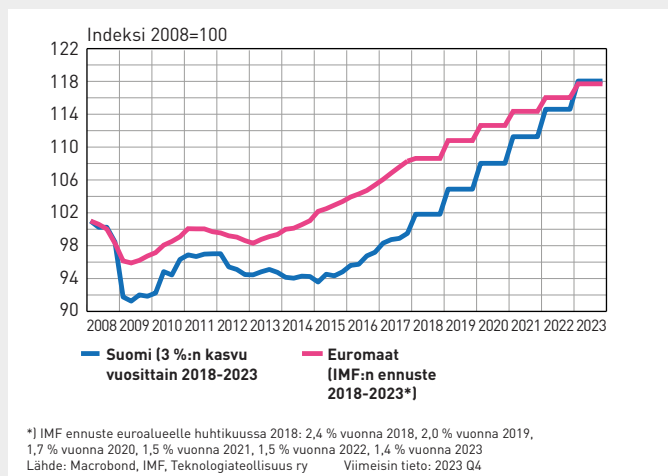
Teollisuuden suuryritysten toimintojen supistumisen takia teollisuuden koko yritysjoukon liikevaihto jäi viime vuonna reaalisesti 24 miljardia euroa alemmalle tasolle kuin vuonna 2008. Tästä pudotuksesta kolme neljäsosaa on toteutunut vähintään 500 työntekijän suuryrityksissä.

Kasvun paradoksi voisi väistyä, jos yritysten investoinnit ja tuottavuus kehittyisivät Suomessa vahvemmin kuin keskeisissä kilpailijamaissa. Näin ei kuitenkaan ole.

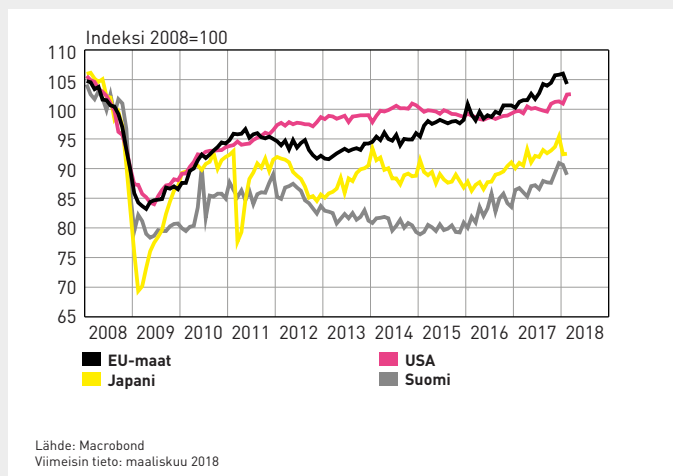
Investoinnit ovat elintärkeitä tuottavuuden parantamisessa. Tuotannollisilla sekä aineettomilla investoinneilla on mahdollista parantaa tuottavuutta erityisesti teollisuudessa, jossa voidaan hyödyntää tuotannon skaalautuminen. Investoinnit automaatioon, robotiikkaan ja muuhun digitaalisuuteen voivat aikaansaada merkittäviäkin tuottavuusloikkia.

Tuottavuus Suomessa kehittyi kuitenkin heikosti verrattuna muihin EU-maihin. Vuoden 2008 jälkeen tuottavuuden kehitys

Bruttokansantuotteen takamatkan kurominen umpeen edellyttää Suomessa 3,0 %:n talouskasvua vuosittain 2018-2023

Teollisuustuotannon kehityksessä Suomella on takamatkaa 15 % verrattuna EU-keskiarvoon

teollisuudessa on jäänyt Suomessa 25 prosenttia jälkeen EU-maiden keskiarvosta sekä 20 prosenttia Ruotsin ja Saksan teollisuudesta.

Koko kansantalouden tasolla tuottavuuden paranemisen takamatka Suomessa on niin ikään merkittävä. Bruttokansantuotteella mitattuna Suomen tuottavuus on kehittynyt kuusi prosenttia EU-keskiarvoa hitaammin ja runsaat neljä prosenttia Ruotsia ja Saksaa hitaammin.

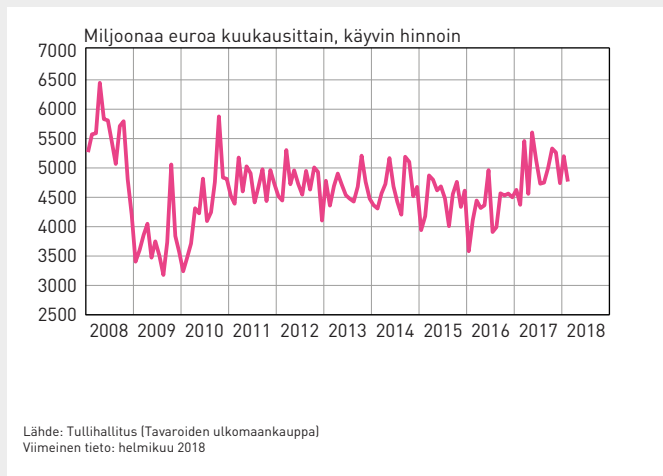
Keskeinen selitys Suomen heikolle tuottavuuskehitykselle on yritysten investointien vaatimaton kehitys. Yritysten kiinteät investoinnit suhteessa yritysten jalostusarvoon tai bruttokansantuotteeseen ovat Suomessa selvästi alemmalla tasolla kuin Euroopan muissa pienissä maissa. Ruotsissa investointiaste on jopa kuusi prosenttiyksikköä korkeampi kuin Suomessa.

Taloukskasvun ja sen takana investointien ja tuottavuuden vahvistaminen tulisi palauttaa talouspolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi. 1990-luvun laman jälkeen hallitukset toimivat menestyksellä tällaisella politiikalla. Suomen nykyisellä talous- ja veropoliittisella taloukskasvun jatkuminen riittävän vahvana on uhattuna. Tämä näkyy jo hyvin tuottavuuden ja viennin kehityksessä.

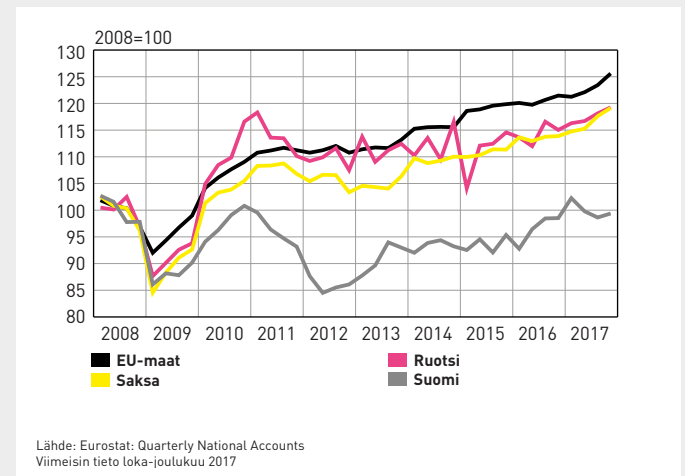
Suomi ottaa seuraavan taantuman vastaan ylivelkaantuneella julkisella sektorilla. Velan kääntäminen laskuun ei ole mahdollista ilman vahvaa ja pitkäkestoista taloukskasvua.

Talouspolitiikan tavoitteeksi tulisi asettaa kolmen prosentin suuruinen bkt:n kasvu vuosina 2018-2023.

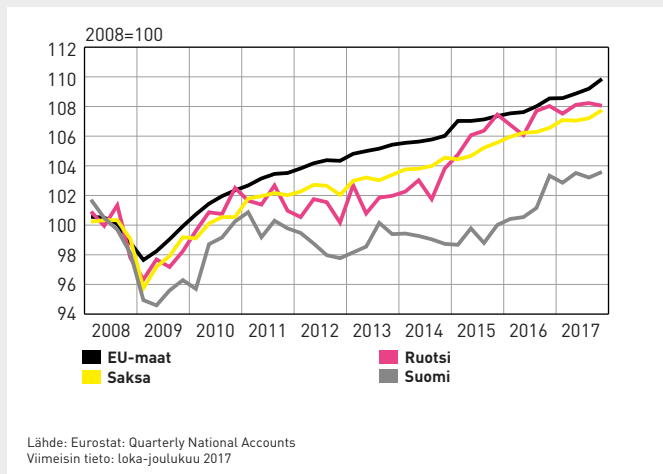
Suomen tavaraviennin arvo ei ole kasvanut 2017 kevään jälkeen

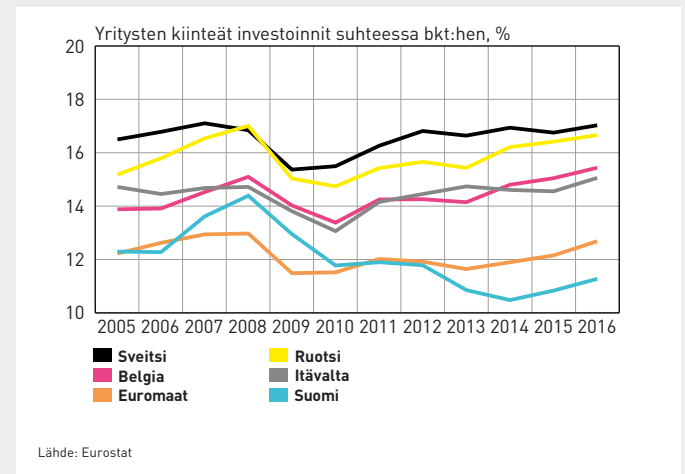
Teollisuuden tuottavuuskehityksessä Suomella on takamatkaa 25 % verrattuna EU-keskiarvoon ja 20 % verrattuna Ruotsiin ja Saksaan

Kansantalouden tuottavuuskehityksessä Suomella on takamatkaa 6 % verrattuna EU-keskiarvoon ja 4 % verrattuna Ruotsiin ja Saksaan

Yritysten investointiaste on Suomessa täysin riittämätön kuromaan umpeen kasvun takamatkaa

Tilaukset pysyneet korkealla tasolla

Teknologiaeteollisuuden yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi yhdeksän prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammikuussa kasvua oli kolme prosenttia viimevuotisesta. Liikevaihdon kasvusta noin puolet on ollut volyymikasvua, puolet raaka-aineiden ja komponenttien maailmanmarkkinahintojen noususta aiheutunutta myynnin arvon nousua. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 73,5 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 85,7 miljardia euroa.

Teknologiaeteollisuuden yritysten saamien uusien tilausten ja tilauskannan arvo pysyivät korkealla tasolla tammi-maaliskuussa. Muutokset vuosineljännesten välillä ovat olleet viime aikoina suuria erityisesti laivatilausten sekä pitkäkestoisten palvelusopimusten takia. Näiden tilausten vaikutukset liikevaihdossa ja Suomen viennissä tulevat esille vähitellen ja kestävät jopa usean vuoden ajan.

Teknologiaeteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia tammi-maalikuussa euromääräisesti 20 prosenttia vähemmän kuin loka-joulukuussa, mutta 17 prosenttia enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2017. Yrityksistä 54 prosenttia raportoi uusien tilaustensa lisääntyneen loka-joulukuun jälkeen, 38 prosenttia vähentyneen ja

kahdeksan prosenttia pysyneen ennallaan.

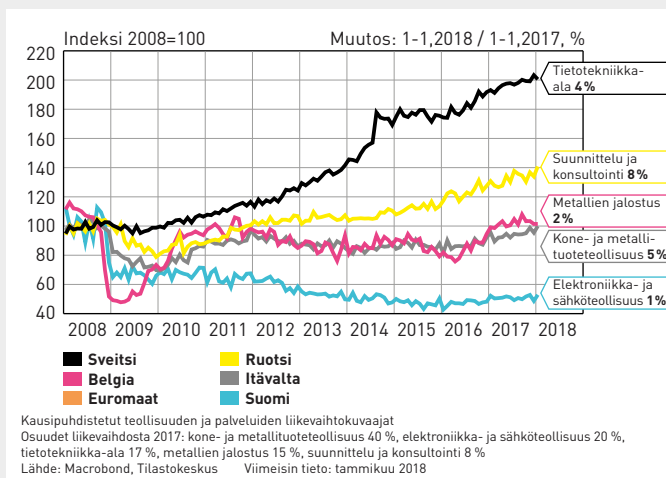
Tilauskannan arvo oli maaliskuun lopussa prosentin verran suurempi kuin joulukuun lopussa ja 24 prosenttia suurempi kuin vuoden 2017 maaliskuussa. Yrityksistä 59 prosenttia raportoi tilauskantansa vahvistuneen joulukuun jälkeen, 31 prosenttia vähentyneen ja 10 prosenttia pysyneen ennallaan.

Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella teknologiaeteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan keväällä ja kesällä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

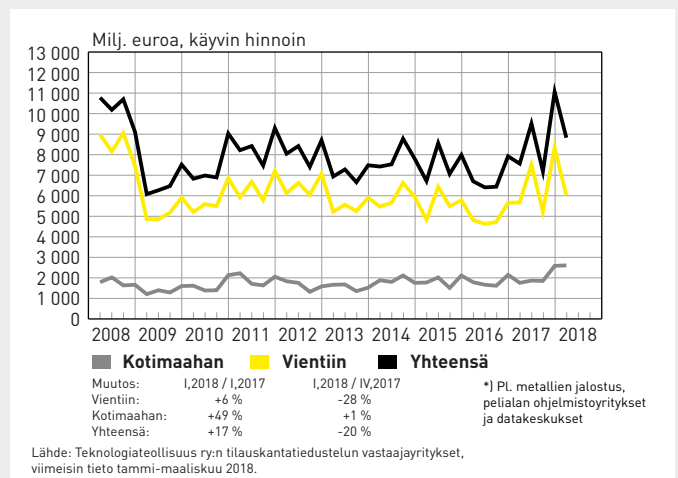
Teknologiaeteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-maaliskuussa vajaat kaksi prosenttia verrattuna vuoden 2017 keskiarvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 302 000 eli 5 500 enemmän kuin viime vuonna. Yrityksistä 43 prosenttia lisäsi henkilöstöään, 32 prosenttia vähensi ja 25 prosenttia piti ennallaan verrattuna loka-joulukuuhun.

Teknologiaeteollisuuden yritysten henkilöstörekrytoinnit olivat korkealla tasolla myös tammi-maaliskuussa. Rekrytointeja oli kaikkiaan 11 000, kun viime vuonna niitä oli yhteensä 42 500. Pk-yritysten osuus rekrytoinneista oli 62 prosenttia. Yrityksestä riippuen henkilöstöä on joko lisätty tai korvattu eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikkaa vaihtaneita.

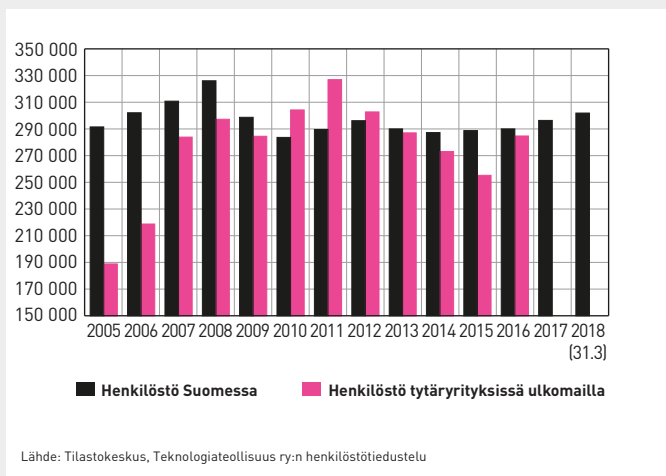
Teknologiaeteollisuuden liikevaihdon kasvu Suomessa on hidastunut

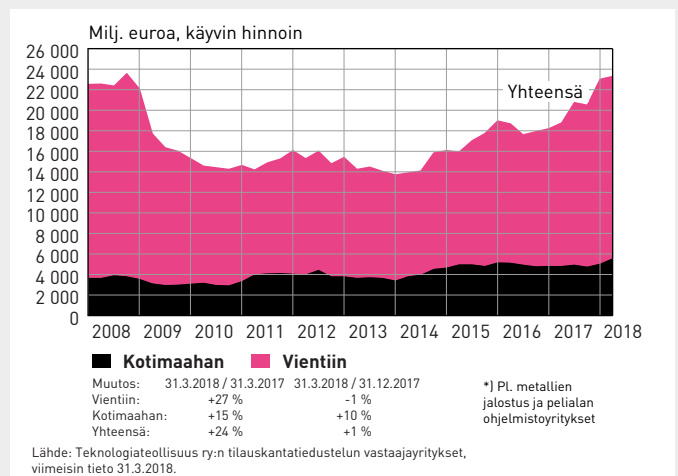
Teknologiaeteollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

Teknologiaeteollisuuden henkilöstö Suomessa ja ulkomailla

Teknologiaeteollisuuden* tilauskanta Suomessa

Elektroniikka- ja sähköteollisuus Suomessa

Tilaukset viimevuotista korkeammalla tasolla

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi kahdeksan prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammikuussa kasvua oli vain hieman viimevuotises- ta. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 14,3 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 30,4 miljardia euroa.

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa sekä uusien tilausten että tilaukset arvo olivat tammi-maaliskuussa viimevuotista korkeammalla tasolla. Loka-joulukuusta tilaukset kuitenkin vähenivät jonkin verran.

Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia tammi-maaliskuussa euromääräisesti kolme

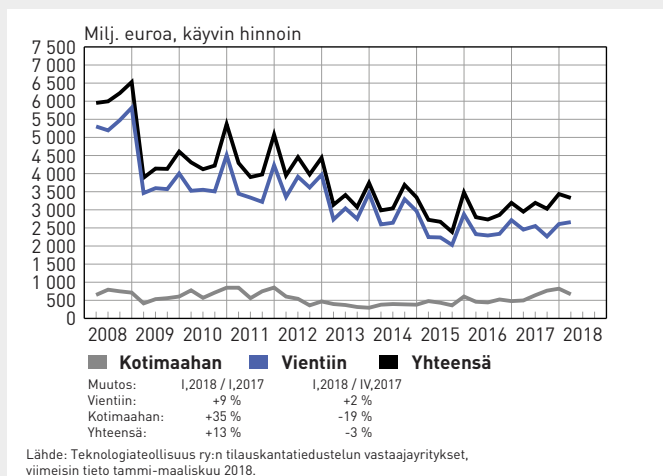
prosenttia vähemmän kuin loka-joulukuussa, mutta 13 prosenttia enemmän kuin vuonna 2017 vastaavalla vuosineljänneksellä.

Tilaukset arvo oli maaliskuun lopussa neljä prosenttia pienempi kuin joulukuun lopussa, mutta viisi prosenttia suurempi kuin vuoden 2017 maaliskuussa.

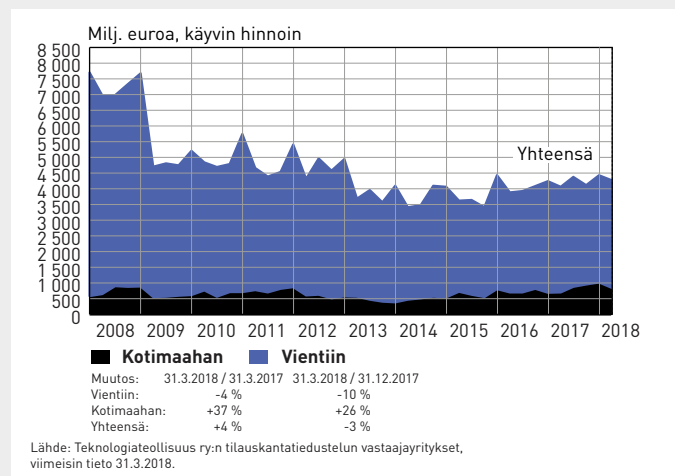
Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan keväällä ja kesällä suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi hieman tammi-maaliskuussa verrattuna vuoden 2017 keskiarvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 39 000 eli 100 enemmän kuin viime vuonna.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden tilauskanta Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa

Tilaukset edelleen korkealla tasolla

Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kulku-neuvot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi seitsemän prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammi-kuussa kasvua oli viisi prosenttia viimevuotisesta. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 27,7 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 33,3 miljardia euroa.

Kone- ja metallituoteteollisuudessa uusien tilausten ja tilauskannan arvo pysyivät korkealla tasolla tammi-maaliskuussa. Muutokset vuosineljännesten välillä ovat olleet viime aikoina suuria erityisesti laivatilausten takia. Näiden tilausten vaikutukset liikevaihdossa ja Suomen viennissä tulevat esille vähitellen ja kestävät usean vuoden ajan.

Teknologiaeteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat kone- ja metallituoteteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia

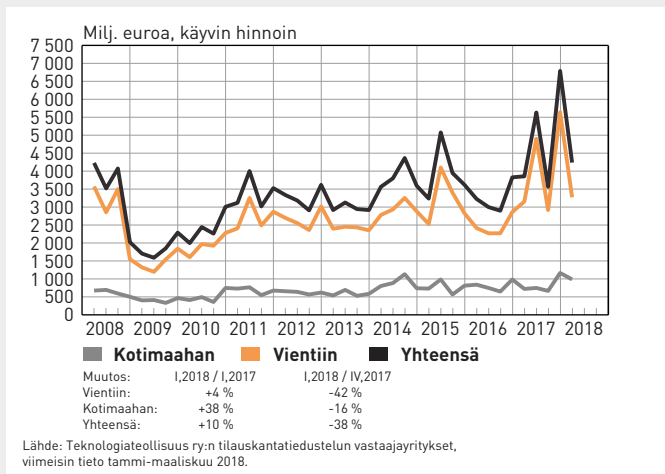
tilauksia tammi-maaliskuussa euromääräisesti 38 prosenttia vähemmän kuin loka-joulukuussa, mutta 10 prosenttia enemmän kuin vuonna 2017 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilauskannan arvo oli maaliskuun lopussa hieman suurempi kuin joulukuun lopussa ja 33 prosenttia suurempi kuin vuoden 2017 maaliskuussa.

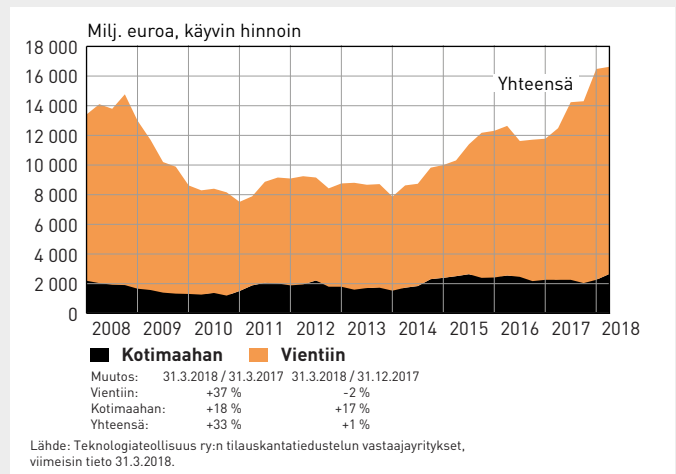
Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan keväällä ja kesällä suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan.

Kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-maaliskuussa runsaat kaksi prosenttia verrattuna vuoden 2017 keskiarvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 131 000 eli 2 800 enemmän kuin viime vuonna.

Kone- ja metallituoteteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuuden tilauskanta Suomessa

Copyright © Ovakko

Metallien jalostus Suomessa

Liikevaihdon kasvu hidastunut

Metallien jalostusyritysten (terästuotteet, värimetallit, valut, metallimalmit) liikevaihto Suomessa kasvoi 21 prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammikuussa kasvua oli kaksi prosenttia viimevuotisesta. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 10,9 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2007 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 11,1 miljardia euroa.

Metallien jalostusyritysten viimeaikainen liikevaihdon kasvu on johtunut ennen kaikkea edellisvuotista korkeammista myyntihinnoista. Tähän ovat olleet syynä terästuotteiden ja värimetallien maailmanmarkkinahintojen vahvistuminen vuoden 2016 alun jälkeen. Tuottajahinnat olivat Suomessa viime vuonna noin viidenneksen korkeammalla tasolla kuin vuonna 2016. Tämän vuoden tammi-helmikuussa kasvua oli neljä prosenttia viimevuotisesta.

Terästuotteiden, värimetallien, valujen ja metallimalmien yhteenlaskettu tuotannon määrä Suomessa oli tammi-helmikuussa

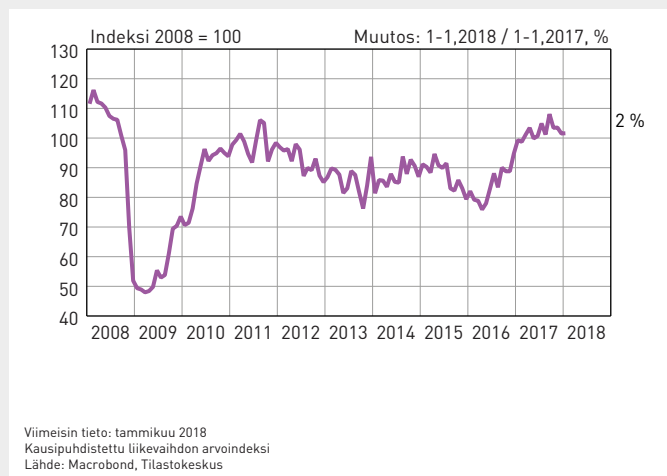
kolme prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Terästuotanto maailmanlaajuisesti kasvoi tammi-helmikuussa neljä prosenttia verrattuna vuoden 2017 samaan ajanjaksoon. Tuotanto lisääntyi Aasiassa viisi prosenttia, mutta väheni hieman Pohjois-Amerikassa. EU-maissa tuotanto oli samansuuruinen.

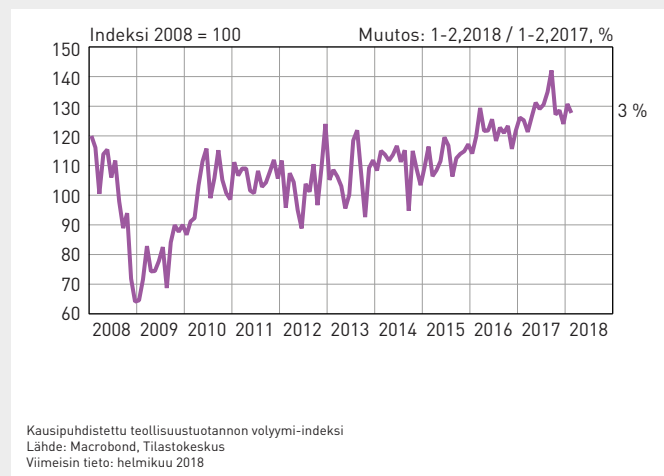
Suurimmat tuotantomaat olivat Kiina, Intia, Japani, Yhdysvallat, Etelä-Korea ja Venäjä. Venäjällä tuotanto väheni alkuvuonna viisi prosenttia viimevuotisesta. Kiinan osuus maailman terästuotannosta oli helmikuussa 49 prosenttia.

Metallien jalostusyritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-maaliskuussa kaksi prosenttia verrattuna vuoden 2017 keski-arvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 15 400 eli 300 enemmän kuin viime vuonna.

Metallien jalostuksen liikevaihto Suomessa

Metallien jalostuksen tuotannon määrä Suomessa

Suunnittelu ja konsultointi Suomessa

Tilauskehitys jatkui vahvana alkuvuonna

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto Suomessa kasvoi kahdeksan prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammikuussa kasvua oli niin ikään kahdeksan prosenttia viimevuotisesta. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 6,2 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 5,5 miljardia euroa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla sekä uudet tilaukset että tilauskanta kasvoivat vahvasti tammi-maaliskuussa. Alalle ovat tyypillisiä suuret vaihtelut tilausten kehityksessä vuosineljännten välillä.

Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia tammi-maaliskuussa euromääräisesti 28 prosenttia enemmän kuin loka-joulukuussa ja 38 prosenttia enemmän kuin

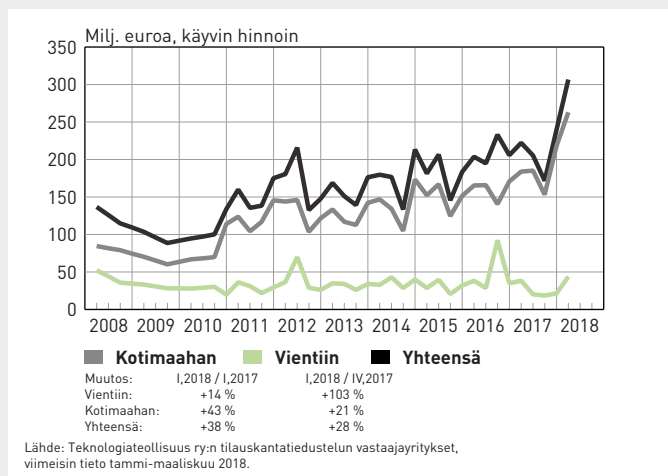
vuonna 2017 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilaukskannan arvo oli maaliskuun lopussa 11 prosenttia suurempi kuin joulukuun lopussa ja 19 prosenttia suurempi kuin vuoden 2017 maaliskuussa.

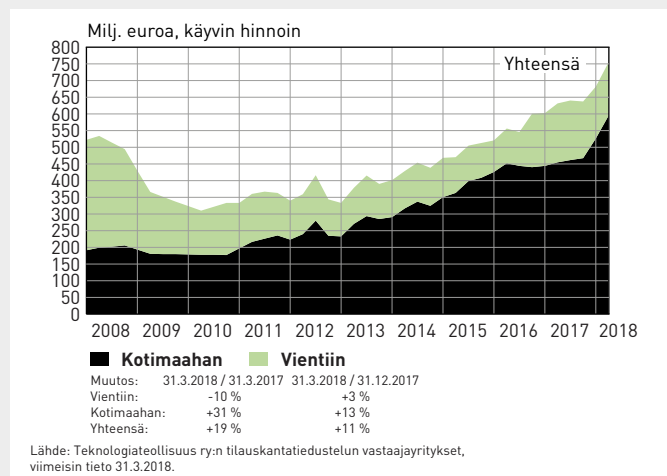
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan keväällä ja kesällä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-maaliskuussa 3,5 prosenttia verrattuna vuoden 2017 keskiarvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 53 900 eli 1 800 enemmän kuin viime vuonna.

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Suunnittelu- ja konsultointialan tilauskanta Suomessa

Tietotekniikka-ala Suomessa

Tilauskehitys alkuvuonna syksyä parempi

Tietotekniikka-alan (tietotekniikkapalvelut, ohjelmistot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi kahdeksan prosenttia vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Tämän vuoden tammikuussa kasvua oli neljä prosenttia viimevuotisesta. Vuonna 2017 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 12,4 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 6,7 miljardia euroa.

Tietotekniikka-alan kasvu on jakaantunut epäyhtenäisesti viimeisen vuoden aikana. Kun ohjelmistojen ja tietojenkäsittelypalvelujen myynti kasvoi viime vuonna kaikkiaan kuusi prosenttia, palvelinkeskusten ja verkkoportaalien liikevaihto kasvoi yhteensä 18 prosenttia.

Tietotekniikka-alalla tilausten kehitys oli tammi-maaliskuussa vahvempi kuin viime vuoden jälkipuoliskolla. Tilauskannan kokonaisarvo kääntyi uudelleen kasvuun.

Teknologiaeteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat

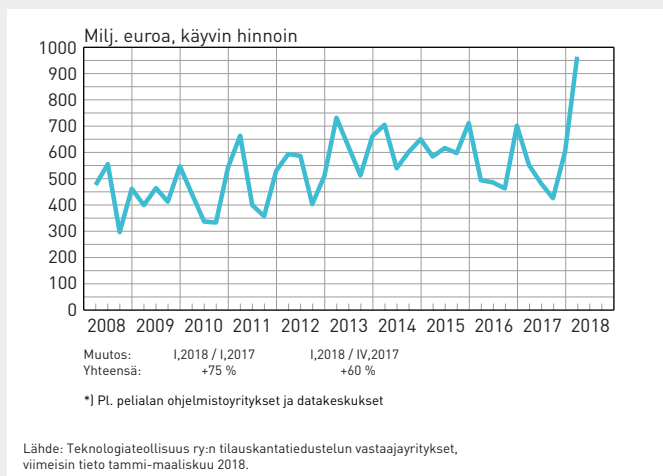
tietotekniikka-alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia tammi-maaliskuussa euromääräisesti 60 prosenttia enemmän kuin loka-joulukuussa ja 75 prosenttia enemmän kuin vuonna 2017 vastaavalla ajanjaksolla. Peliteollisuuden ja datakeskusten yritykset eivät ole mukana tässä tiedustelussa.

Tilauskannan arvo oli maaliskuun lopussa 17 prosenttia suurempi kuin joulukuun lopussa. Tilauskanta vahvistui neljä prosenttia vuoden 2017 maaliskuuhun verrattuna.

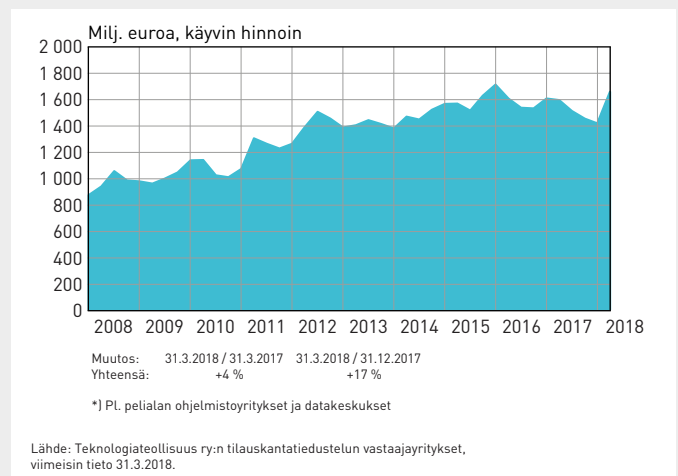
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella tietotekniikka-alan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan keväällä ja kesällä hieman suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Tietotekniikka-alan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-maaliskuussa vajaan prosentin verrattuna vuoden 2017 keskiarvoon. Henkilöstöä oli maaliskuun lopussa noin 63 100 eli 500 enemmän kuin viime vuonna.

Tietotekniikka-alan uudet tilaukset Suomessa

Tietotekniikka-alan* tilauskanta Suomessa

TALOUSNÄKYMÄT 2 | 2018

Tiedot perustuvat tilanteeseen 26.4.2018

Pääekonomisti Jukka Palokangas, puh. (09) 1923 358, 040 750 5469

Ekonomisti Petteri Rautaporras, puh. (09) 1923 357, 050 304 2220

Lisätietoa teknologiateollisuuden liikevaihdon, viennin, investointien, henkilöstön ja tuottajahintojen kehityksestä
Teknologiateollisuus ry:n kotisivulta: www.teknologiateollisuus.fi

Teknologiateollisuus ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | www.teknologiateollisuus.fi

Itella Green

Teknologiaeollisuus